

Šele ko spoznaš, da dolgi nohti absolutno vedno prevzamejo nadzor nad svetom, si lahko privoščiš resen kickbox z **Niko Zupanc**. Iz Tokia, Šanghaja, Milana ali Miamija premetena, kot je, vedno najde pot nazaj v predmestje, v svojo asketsko rutino. In to brez odločitev.

→ v karakter

Besedilo: Manca Krnel
Fotografija: Fulvio Grisoni

Napad z varnostno razdaljo. Lepotica, izstreljena iz predmestja, svoj oblikovalski šarm s športno mero slabega okusa vrti med najprestižnejšimi klienti za produktno oblikovanje na svetu.

1 → Odlična si v prilagajanju svojega tona vrsti odnosa z naročniki. Kako veš, kako daleč ali blizu lahko s kom greš? Mislim, da imam z vsemi naročniki zelo intenzivne, iskrene odnose. Na posebno lep način je mojih naročnikov v resnici malo. Na vrata mojega studia namreč ne potrka vsakdo, ti, ki pa vendarle potrkajo, pa so brez izjeme izjemni. Mogoče gre zaslugo temu pripisati dejstvu, da je moj princip dela dovolj jasno začrtan, da si z menoj želiyo sodelovati le tista podjetja, ki to jasnost prepoznajo kot vrednoto in izziv in jo predvsem vidijo znotraj svoje dejavnosti. Vsa ta sodelovanja so torej zelo strastna in zelo totalna. Z naročniki tako nikoli nisajyo sklepali kompromisov, ki bi škodili sami ideji, produktu, stroki, ampak je vedno doslej vsaka stran zelo dobro vedela, kaj lahko pričakuje od druge. Ta razmerja so prav zato lahko iskrena in globoka. Samo takšna lahko rodijo dobre rezultate.

2 → Kakšen je ključni pristop poslovne ženske Nike Zupanc? Vedno sem iskrena do same sebe. V tej strategiji sem sicer na splošno zelo osamljena, ampak preverjeno deluje, zato jo vestno ohranjam.

3 → Ohranjaš tudi dolge lase, dolge fit noge, dolge lepo negovane roke, dolge nohte, dolge trepalnice. V čem si kratka? V ničemer. Sem dolgoprogašica. Tudi kadar gre v mojo škodo.

4 → Vsi tvoji kosi nosijo edinstveno podpisno moč. Da je tako izpovedno silovitost mogoče vzdrževati, mora nekje biti vir tvoje kreativne drame. Kje gori? Kot pravi Lana Del Rey: “Maybe I need this rollercoaster maybe it keeps me high.” Gori vsepovsod, že odkar vem zase, na lep način. Strast, s katero sem doživljala svet pri 17 letih, v K4, med šišenskimi bloki, na Navju, v mojih malih osebnih suburbijah, še kar naprej deluje, z isto močjo. Takšne strasti in takšni vrtljaki se hranijo z marsičim povsem vsakdanjim in kar ne minejo.

5 → Omenila si Lano Del Rey. Kdo so tvoje heroinje in heroji? Včasih so me zelo inspirirale književnice, kot sta Sylvia Plath, Virginia Woolf, tudi Lana Del Rey spada v isti koš. Zdaj pa se mi te tragične zgodbe absolutno ne zdijo prava točka identifikacije, zato motivacijo iščem v nekih lahkotnejših, srečnejših istovetenjih, kar hkrati pomeni fin zasuk, dobro protiutež. Čez poletje so bili tako moji veliki heroji profesionalni windsurferji, Victor Fernandez, Ricardo Campello ... Prvenstvu PWA sem po internetu sledila do konca, do oktobra, ob dveh ponoči sem spremljala prenose tekem s Havajev. Všeč mi je, recimo, tudi Lindsey Vonn, občudujem njeno fascinantno vrnitev na strmine. Kako se vrne in vnovič zmaga. In si za svojo 64. zmago kupi torbico Louis Vuitton. Če vprašaš mene, zelo inspirativno.

6 → Kaj pa obratno? Za koga so heroji tvoji kosi pohištva? Kdo so tvoja ciljna skupina? Za koga je Nika Zupanc? Vsak moj kos je neke vrste ljubezenska izjava. Nikoli nisem delala za neko imaginarno

osebo, vedno za določenega človeka, za nekoga, ki mi je blizu. Namišljenih, sestavljenih uporabnikov pa kar ne vidim, jih nočem videti, prav zato, ker si želim, da bi lahko ljudje s povsem različnimi ozadij v mojih produktih prepoznali prav in samo sebe. Mislim, da je kleč v tem, da kot oblikovalec znaš ponuditi dober izdelek, ki poleg uporabnosti ponuja novo polje identifikacije.

7 → Proti komu v kolesju produktnega oblikovanja mora biti obrnjena pozornost, da se znamki Nika Zupanc dobro piše? Pozornost se porazdeli med končne kupce, med arhitekte, ki pohištvo vnašajo v svoje projekte, in med lastnike showroomov, ki izbrane znamke prodajajo, ter ne nazadnje, na lastnike in vodje podjetij, s katerimi sodelujem.

8 → Na katerih ravneh torej delaš? Nekako na treh. Prva je Nika Zupanc za Magis, Dior, Moooi itd. To je moje osnovno poslanstvo in mi morda celo največ pomeni. Potem so tu omejene serije za Rossano Orlandi. Tretja raven pa je moja osebna kolekcija, ki je v bistvu neomejena in se količinsko prilagaja povpraševanju. In v to, da imam svojo znamko, sem bila skorajda prisiljena. Vsako leto sem predstavljala svoje projekte, ki so bili vedno narejeni tako, da se jih je dalo industrijsko proizvajati, za njih pa so se začeli zanimati kupci, ne da bi jih zares sama iskala. Zgodba lastne blagovne znamke je tako postajala vse večja in večja, dokler ni toliko zrastle, da sem jo morala priznati kot enega od odvodov Nike Zupanc.

9 → Koliko naročnikov si zavrnila? Zakaj? Zavrnila sem več naročnikov, predvsem tiste, pri katerih sem dobila občutek, da bi trpela strokovnost. Ali tiste, ki niso vedeli ali znali razložiti, kaj si od mene želiyo ali kaj bi radi imeli.

10 → Kdaj je zavrnitev dobra strategija? (Smeh.) Hard to get je dobra strategija, morda ne ravno zavrnitev, ampak hard to get pa vedno.

11 → Kako veš, da je bilo dobro, da si jih usmerila stran od sebe?

Intuitivno. Na tem mestu morda lahko na hitro razložim, kaj to pravzaprav pomeni. V oblikovalskem kolesju si tako zelo potopljen v delo, v samo oblikovanje, v stroko, da svoje naročnike čutiš zelo močno, zato tudi čisto racionalno zelo dobro ocenjuješ, kam je v kateri fazi treba. Seveda je v tem pogledu vsak naročnik zanimiv, zdi pa se mi, da moraš imeti z njim kemijo, če je nimaš, če si naročnik res močno ne želi delati s teboj, potem vse to udejstvovanje nima nobenega smisla.

12 → Da kemijo med naročnikom in sabo lahko vzdržuješ, moraš najbrž znati dobro in hitro menjati vloge. O, menjam vloge, in to zelo rada. Kot oblikovalka moram upoštevati zelo širok spekter želja in v bistvu se lahko izražam na zelo veliko različnih načinov. Oblikovalci se moramo vedno znova prilagajati različnim filozofijam podjetij, in to zato, ker si to želimo, ne ker moramo

13 → Te katera tvoja vloga kdaj preseneti? Rada si spodmikam tla. Zelo rada si organiziram situacije, v katerih je sodelovanje velik izziv, za katerega ne vem, kako se bo končal. Lovim ravnotežje med projekti, ki mi veliko pomenijo, a nimajo hitrih rezultatov, in tistimi, pri katerih smo zelo produktivni že takoj na začetku. Dober primer za projekte prve vrste je Magis, kjer na skupnem projektu delamo že več let. Magis vodi gospod Eugenio Perazza, ki je v svetu oblikovanja zelo posebna figura. Če bi tako delala tudi z vsemi drugimi naročniki, bi se mojemu studiu zelo slabo pisalo. Ampak on je tisti, pri katerem to dopuščam, pravzaprav hočem, saj je hkrati moj mentor, moj učitelj. Na drugi strani pa imam naročnike, pri katerih je situacija obrnjena, ker jaz zelo dobro vem, kaj je treba narediti, in mi naročnik z veseljem sledi. Takšno odzivanje nepričakovano krepi mojo kreativnost.

14 → Zakaj te tako zelo zanima ravno Magis? Verjetno zaradi gospoda Perazze, predvsem pa zato, ker so drugačni, ker se od njih lahko veliko naučim. Sodelovanje z Magisom je pravzaprav zelo prestižna naloga. Magis je podjetje, na katero sem leta 2006, ko sem bila prvič na milanskem sejmu, odnesla svoj katalog z zibelkami in jim povedala, da bi za njih neizmerno rada delala, čeprav se je takrat to zdelo povsem nemogoče. Pri Magisu namreč najraje delajo samo z zelo priznanimi oblikovalci, z zvezdami, tako rekoč. V resnici sem zato, da lahko z njimi delam, morala najprej postati skoraj zvezda. Pa kljub temu ne znam napovedati, kdaj bo naš projekt končan.

15 → Ravno dobro si na japonski Franc Franc odpakirala set za zajtrk. Kako je šel ta proces dela, kdo se je spomnil na zajtrk? Franc Franc najlažje primerjam z neke vrste azijsko lkeo, ki nekako tako kot H&M uvaja kapsulne kolekcije priznanih oblikovalcev. Franc Franc je dober primer naročnika s popolno izdelano identiteto njihove stranke. Ciljna skupina so tako ženske med 30 in 40 letom, nagovarjamo pa jih s prepletom moje avtorske poetike in njihove poslovne filozofije, ki se bo odzrcalila v sijočih 25 predmetih, od čajnikov do zofe, stolov in luči.

16 → Delo znotraj trdo začrtanih meja je najbrž večji izziv, kot če delaš sama zase. Ja, zato ker se moram prilagoditi. Mislim, da dobri oblikovalci ravno znotraj omejitev najdeyo najboljše rešitve in da je mojstrstvo oblikovanja prav v kletki, in ne zunaj nje.

17 → Pravkar si predstavila svoje pohištvo na razstavi Nirvana, Strange Forms of Pleasure. Zakaj so za Niko Zupanc take razstave dobre? Zakaj te tako radi povezujejo s fetišizmom? Branje izdelkov puščam odprto občinstvu, pa najsi gre za showroome, galerije, kuratorje ali naročnike. Kot oblikovalka tako zgolj postavljam vprašanja. V primeru Nirvane so očitno kuratorji ocenili, da vidijo pripoved mojih izdelkov v kontekstu njihove razstave. Temu primerno sem na njihov poziv tudi odgovorila. Uporabila sem obstoječe izdelke, vendar sem za razstavo oblikovala serijo blazinic s pasovi in tako disciplinirala svoje pohištvo. S to intervencijo sem pohištvo

vpletla v kontekst fetišističnih praks in za namen razstave spregovorila o razmerjih, ki so sama po sebi vedno izkoriščujoča.

18 → Kako in zakaj so se odločili za raziskovanje erotike v polju dizajna in mode ravno zdaj? Verjetno bi ti na to kuratorji razstave lažje odgovorili. Enajstega marca se je ravno odprla še ena razstava na to temo, Fetishism, obsessions in fashion & design, v oblikovanju v danskem muzeju Trapholt. Kurirala jo je znana kritičarka Li Edelkoort, jaz pa sem prisotna z ogledalom Pride, ki je bilo oblikovano za kolekcijo III za angleško podjetje Se.

19 → V resnici zelo dobro poskrbiš, da te uvrščajo v ta tip izborov. Pa vendar to ni bil moj namen. Bo že tako, da je ta dramatičnost v meni in se jo skozi moje delo lahko razbere. Načrtno pa je ne zapisujem.

20 → Že, ampak tako nekako si peljala tudi svoj PR. Včasih si bila seksi tajnica, seksi gospodinja z dolgimi petami v mini krilu, srajčkah z volanci. Kdaj si to zamenjala za kavbojke svobodnega duha, usnjeno jakno in sol v laseh? Poskušala sem legitimizirati feminilnost kot tako, ta namreč v oblikovalskem moškem klubu ni bila pravilno ovrednotena. Nisem se ukvarjala z erotičnimi klišeji, temveč zgolj z ikono ženstvenosti. Tej sem hotela dati svoje mesto, hotela sem jo potegniti iz geta, tako skozi estetske parametre, ki sem jih uporabljala v svojem delu, kot tudi skozi svojo podobo, ki je nisem hotela zanikati oziroma pomožatiči, zato da bi bila manj opazna, manj drugačna.

21 → Ko že govoriš o getu. Predmestje ali center? Absolutno suburbija.

22 → Zakaj? To je zahtevno vprašanje. Vanj me je morda pahnilo dejstvo, da živim v Ljubljani. Sicer zelo rada živim v Sloveniji, ampak morda ne toliko zaradi njenih mestnih centrov kot zaradi dostopa do narave, ki ga imam. Slovenski centri me v svoji povprečnosti, pa nočem biti kritična, delajo tesnobno. Ljubljana kot center je sicer lepa, prisrčna, zabavna, nima pa presežkov, in to me v resnici boli. Najbrž zato, ker od centra nekaj pričakujem, od predmestja pa v resnici ne.

23 → Od kod tako dobro razumeš cenenost? Na dober način jo pametno obračaš. Je to talent iz predmestja? (Smeh.) Ja, hvala. Geto me je vedno inspiriral, bolj kot neki povprečni srednje všečen center, kot je Ljubljana. Diana Vreeland je nekoč dejala, da je “splash of bad taste” potreben, da stvari dobijo pravo ostrino. Suhe zadeve me niso nikoli zanimale. Šele plastenje postane zabavno.

24 → Zakaj se slabega okusa kreativci bojijo? Ker je to vedno hoja po robu. Mene pa ravno to dela živo. Je pogum, je drznost, je prosti slog, ki zahteva veččino. Hoja po robu je ključna za razumevanje sodobnega urbanega

okolja, vsečne, lepe stvari, pa so varne in zato rade dolgočasne.

25 → Ti delaš stoje na supu, torej si življenje upaš postavljati na glavo. Kaj je bila nadrznejša odločitev, ki si jo sprejela v zadnjih osmih letih? Veš kaj, tole bo zvenelo hecno, ampak jaz ne sprejemam nobenih odločitev.

26 → Haha, kaj pa? Res jih ne. Moja pot je lepa in intenzivna, ampak od mene ni nikoli zahtevala nobenih dramatičnih odločitev, ker sem jo tako zelo čutila in je bila vedno čisto moja. O ničemer se torej nisem odločala, vzgibi, ki me ženejo naprej, so večji od mene. Rada imam stvari, ki so od mene toliko večje, da se mi o njih ni treba odločati.

27 → Pravila, diktati, kako drzna si z njimi? Kako veš, kdaj jih lahko v svojem oblikovanju raztegneš čez rob? Katere vedno spoštuješ? Mogoče ne gre čisto zato, da si česa ne bi upala ali česa ne bi hotela. V oblikovanju so stvari subverzivne šele, če so pametne, če funkcionirajo v svoji očiščeni osnovi. Ne maram balasta, dekoracije. Zelo težko delam formalistične stvari, brez vsebine. Noben moj izdelek ni prazen. Vedno morata biti funkcija in pametna uporaba materiala na prvem mestu. Moji izdelki ne obstajajo samo zato, da so lepi sami zase. V resnici sem velika modernistka, lirična modernistka. Glede tega sem zelo disciplinirana.

28 → Kako dobro gresta skupaj srfanje in dizajn? To je isto. Stroko moraš obvladati do konca, da si lahko svoboden, da imaš lahko prostor in legitimno podstat za tisti prej omenjeni splash of bad taste. Priznam, jaz sem načeloma nagnjena k uživaštvu, v osnovi sem hedonističen človek. Eno tako samo uživašтво pa te seveda ne pripelje daleč, zato se discipline učim tudi skozi šport. In windsurfing je naporen šport .

29 → Postala si ena taka miss America. Vsa fit, zdravo zarjavela, poslovno uspešna. Zakaj ne živiš, recimo, v LA-ju, ne v LJ-ju? Lahko bi živila kjerkoli, a za oblikovanje je Slovenija neverjetno prikladna država, usedeš se v avto in že si v Italiji, v Milanu, pri vseh proizvajalcih. Da delam dobro, moram biti odmaknjena, moram biti skrita. Mogoče je to moje bivanje v Ljubljani malce mazohistično, saj me nanjo čisto nič ne veže, trenutno nimam nobenega slovenskega naročnika in morda zgolj uživam v sladki bolečini, ki me vzpostavlja prav znotraj tega čudnega primeža ujetosti in hkrati popolne svobode. Ustvarjalno je to očitno moje okolje. Spodnja Šiška, Brnčičeva, Šmarna gora. Dif. Bežigrad. Zgodaj hodim spat, zgodaj vstajam. Sem ena taka lisica in svojo naravno svobodo moram imeti. Moram biti v tem dežju, v tej naravi, v tem soncu in mislim, da bi v velemestu umrla, da bi si odgriznila tace.

034